

Emanuele Carletti – Marco Massoni

**Težak dijalog između hagiografije i ikonografije: prikazi utemeljitelja Reda slugu
Blažene Djevice Marije (Servita) iz 13.-16. stoljeća**

Godine 1888. papa Lav XIII. kanonizirao je utemeljitelje Reda slugu Blažene Djevice Marije (Servita). Po prvi puta utemeljitelj vjerske zajednice nije prepoznat kao jedna osoba već kao skupina ispovjednika. Kanonizirani su šest stoljeća nakon osnutka reda i taj je postupak zahtijevao znatne napore. U radu se raspravlja o servitskoj hagiografiji i ikonografiji utemeljitelja reda, na temelju njihovih preklapanja i međusobnih odnosa u razdoblju od 14. stoljeća do 1570. Proces prijenosa sjećanja utemeljitelja bio je izuzetno problematičan zbog kontradikcija koje su obilježile skupinu još od pustinjačkog života na planini Senario 1240.-1250. Sjećanje na početke zapisano je u potpuno promijenjenom kontekstu, kada je red već bio formiran kao prosjački i kad su se promovirali novi blaženi redovnici, prije svega Filip iz Firence. U tom kontekstu, utemeljitelji reda bili su uglavnom zanemareni, što je vidljivo u nekoliko sačuvanih hagiografija iz 13. i 14. stoljeća, poput *Legenda de origine Ordinis* ili *Legenda beati Philippi*, te u odsustvu njihovih figurativnih prikaza. Od 17. stoljeća, zbog otvaranja procesa kanonizacije, sjećanje utemeljitelja podvrgnuto je pažljivom pregledu. U tu su svrhu u tiskanim *Positiones* i u ručno napisanim izvještajima opisana neka srednjovjekovna umjetnička djela koja prikazuju utemeljitelje. Ovaj tekst objašnjava kako je ikonografska obrada u 17. i 18. stoljeću rezultat svojstvene interpretacije hagiografskih izvora prethodnih stoljeća i kako je ovaj zahvat bio toliko uspješan da je doveo do kanonizacije skupine sedam pojedinaca.